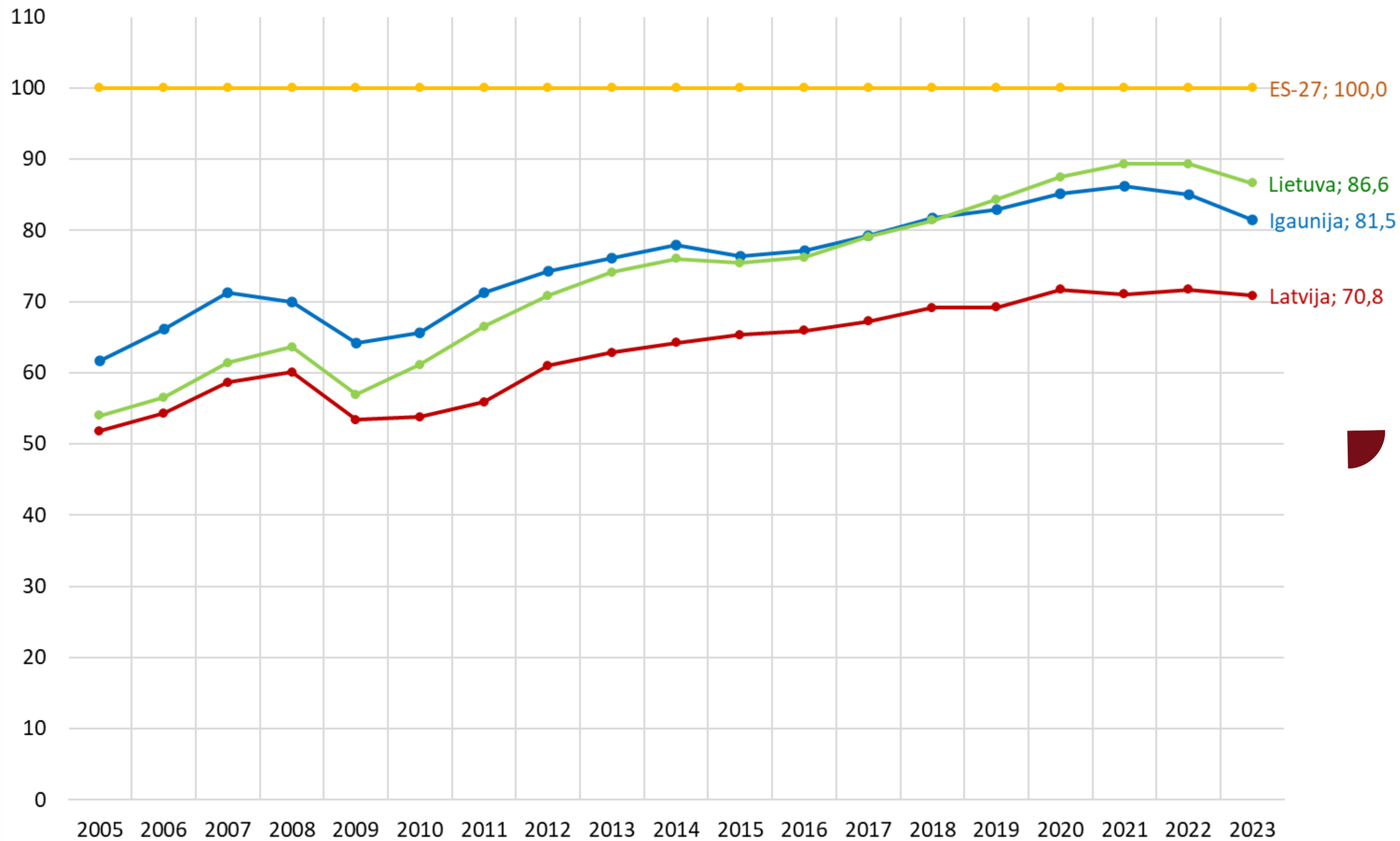

DARBNESPĒJAS LAPU REGULĒJUMA KONKURĒTSPĒJA

05.04.2024

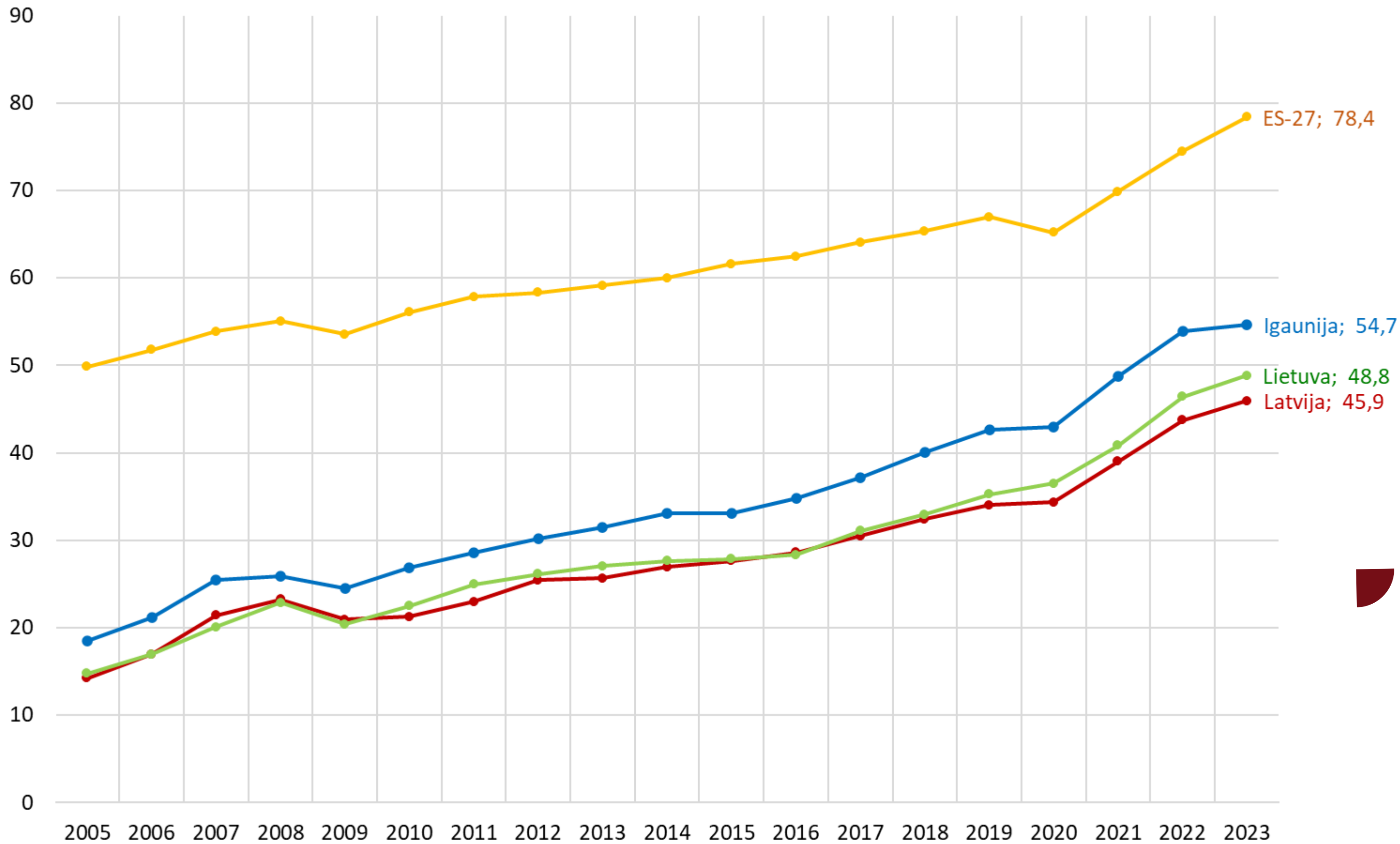

IKP uz iedzīvotāju, pēc pirktspējas (ES-27=100)

Latvijā ir zemākais IKP uz iedzīvotāju starp Baltijas valstīm

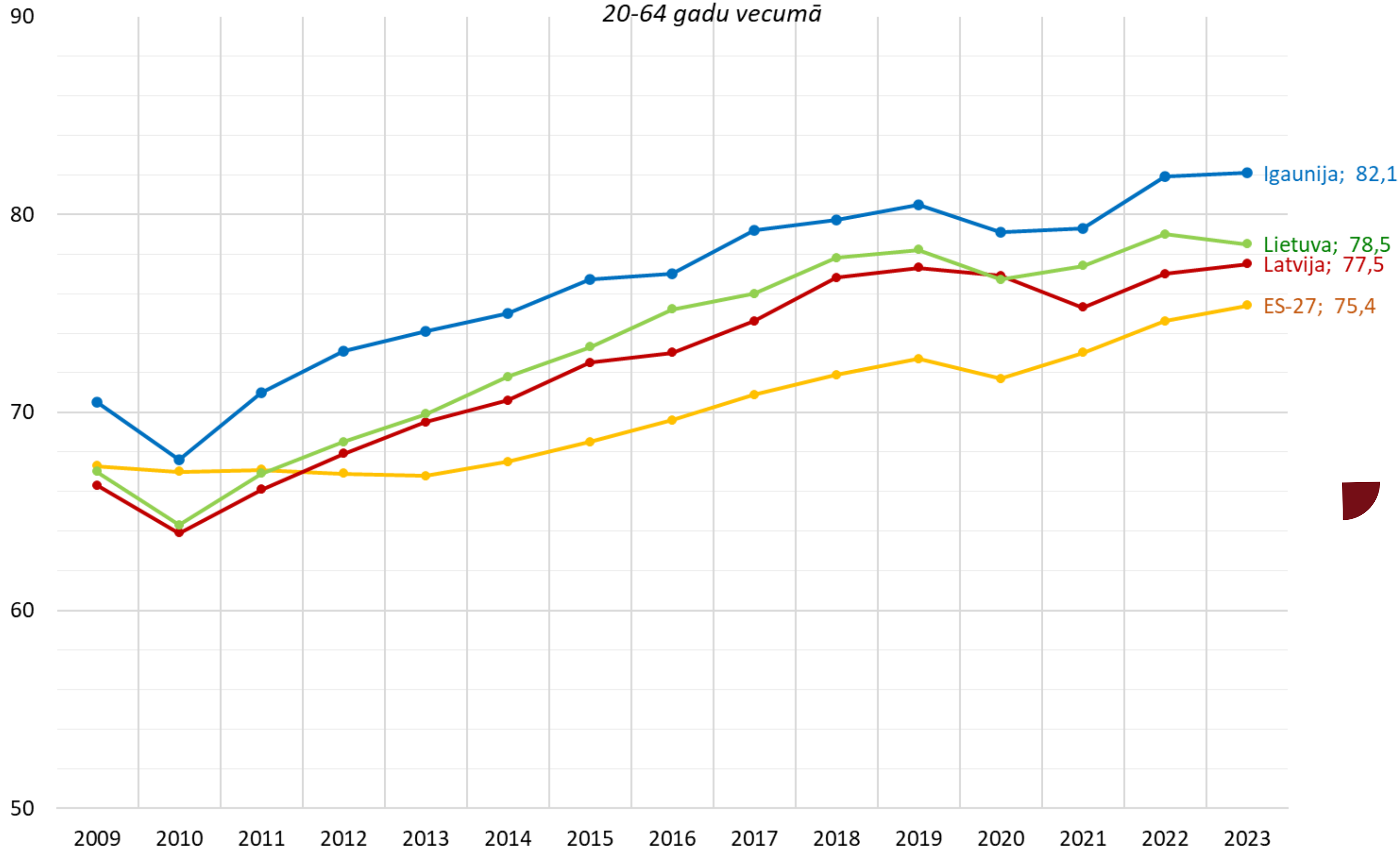
IKP uz vienu nodarbināto, tūkst. EUR

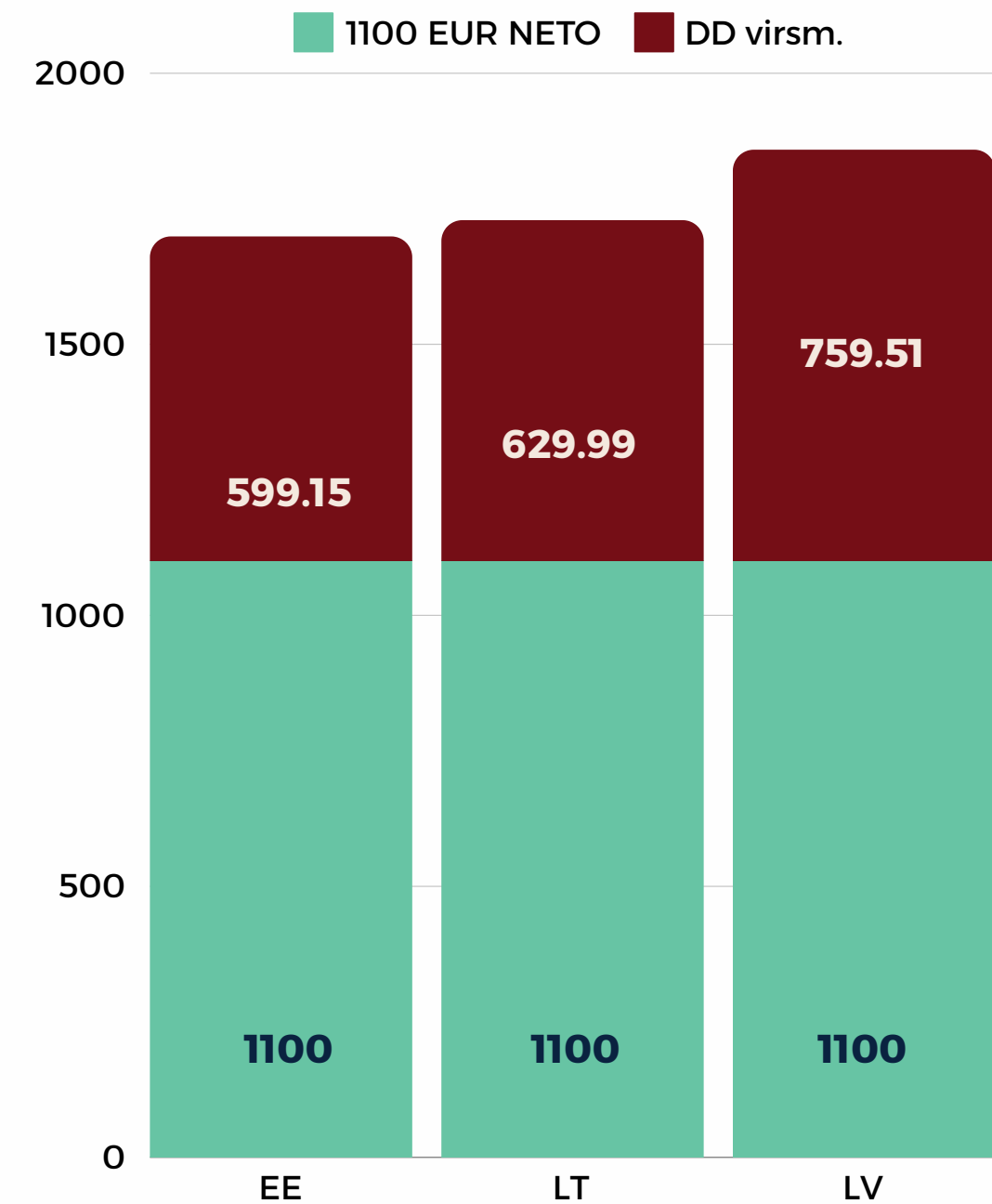
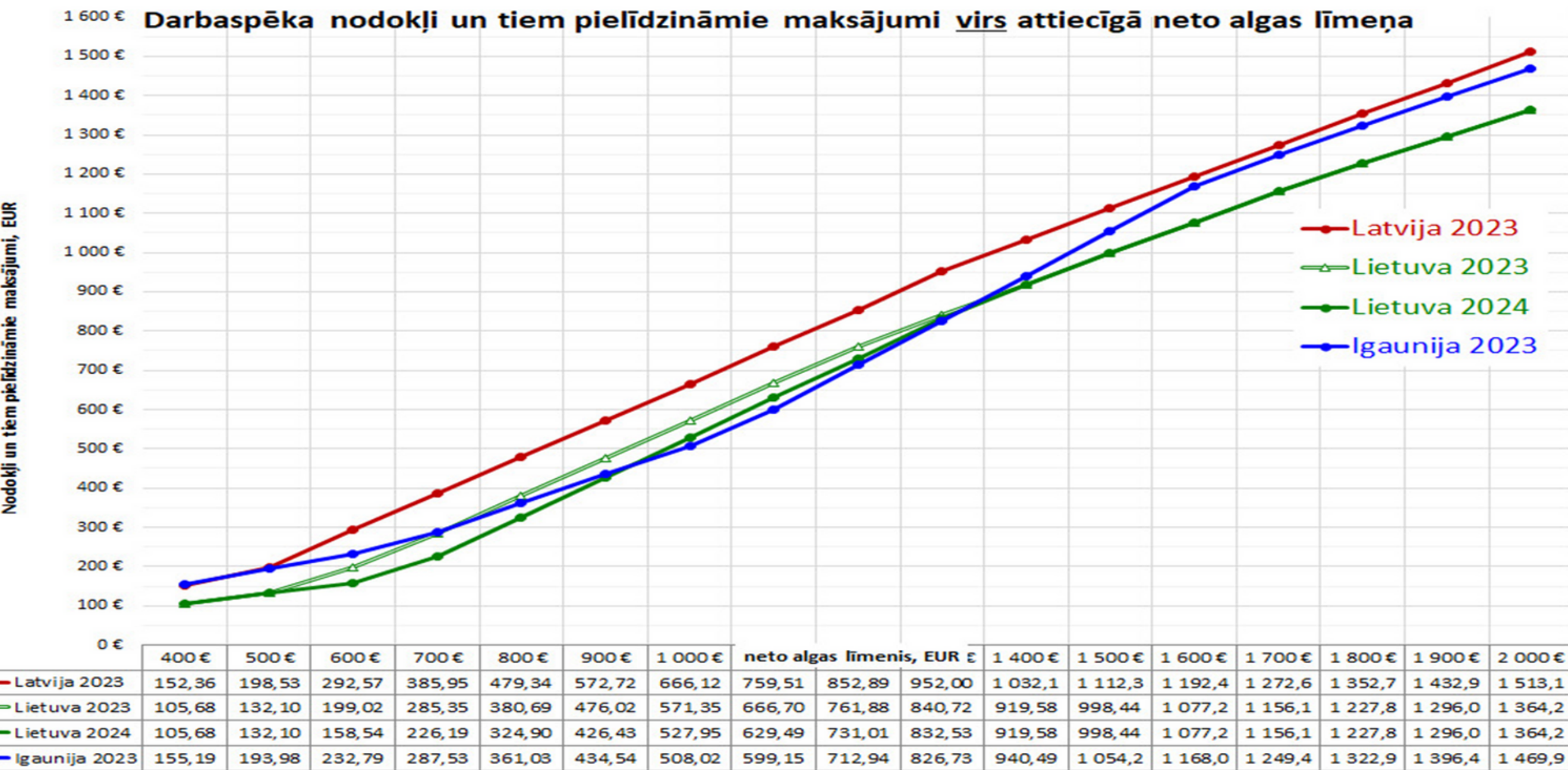
Latvijā ir zemākais IKP uz nodarbināto starp Baltijas valstīm

Nodarbinātības līmenis

20-64 gadu vecumā

Latvijā ir zemāka iesaiste darba tirgū nekā pārējās Baltijas valstīs

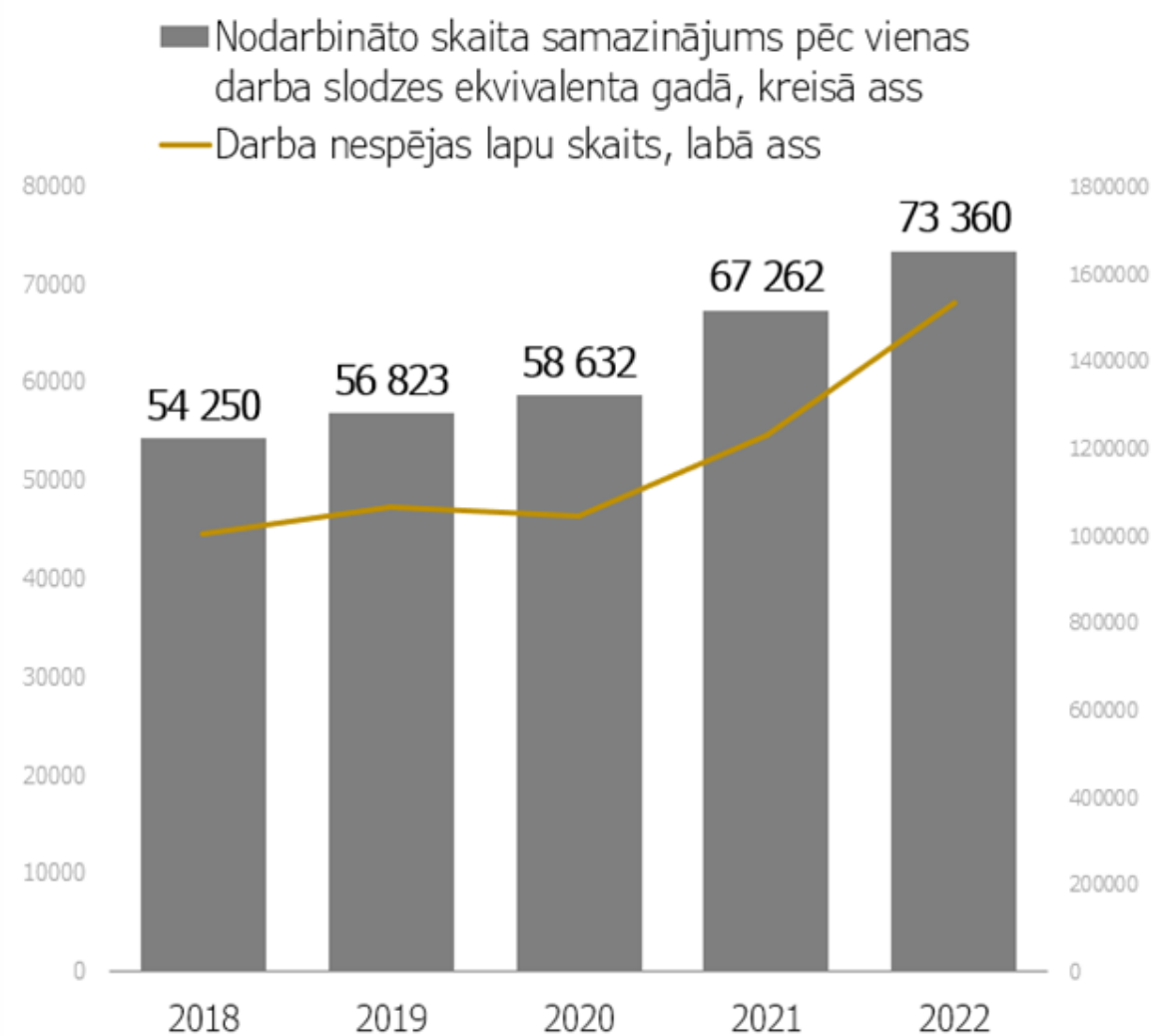
Darba devējam Latvijā ir salīdzinoši augstākais darba nodokļu virsmaksājums virs NETO (pie NETO 1100 EUR, LV jāmaksā par 129.52 vairāk nekā LT un par 160.36 vairāk nekā EE)

Avots: LDDK

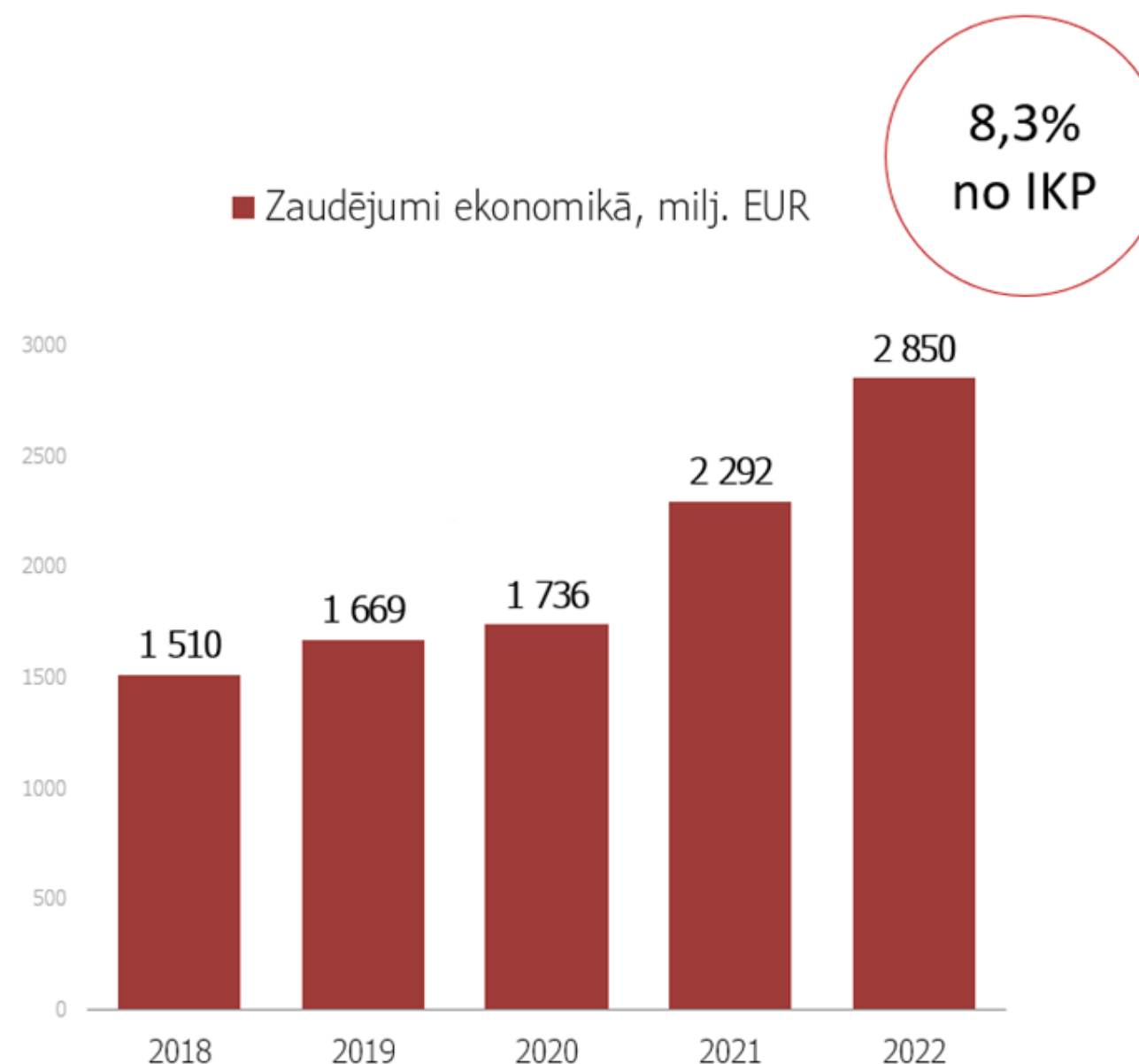
Slimības lapu skaits aug - tas ietekmē gan darba tirgu, gan ekonomiku

2022.gadā slimību dēļ zaudēti 73,3 tūkst. nodarbināto ekvivalents, tendence pieaugoša pat pēc Covid-19 pandēmijas. Zaudējums ekonomikai 2022.gadā – 2 850 milj. EUR jeb 8,3% no IKP

Avots: VSAA

Avots: EM aprēķini

Avots: EM

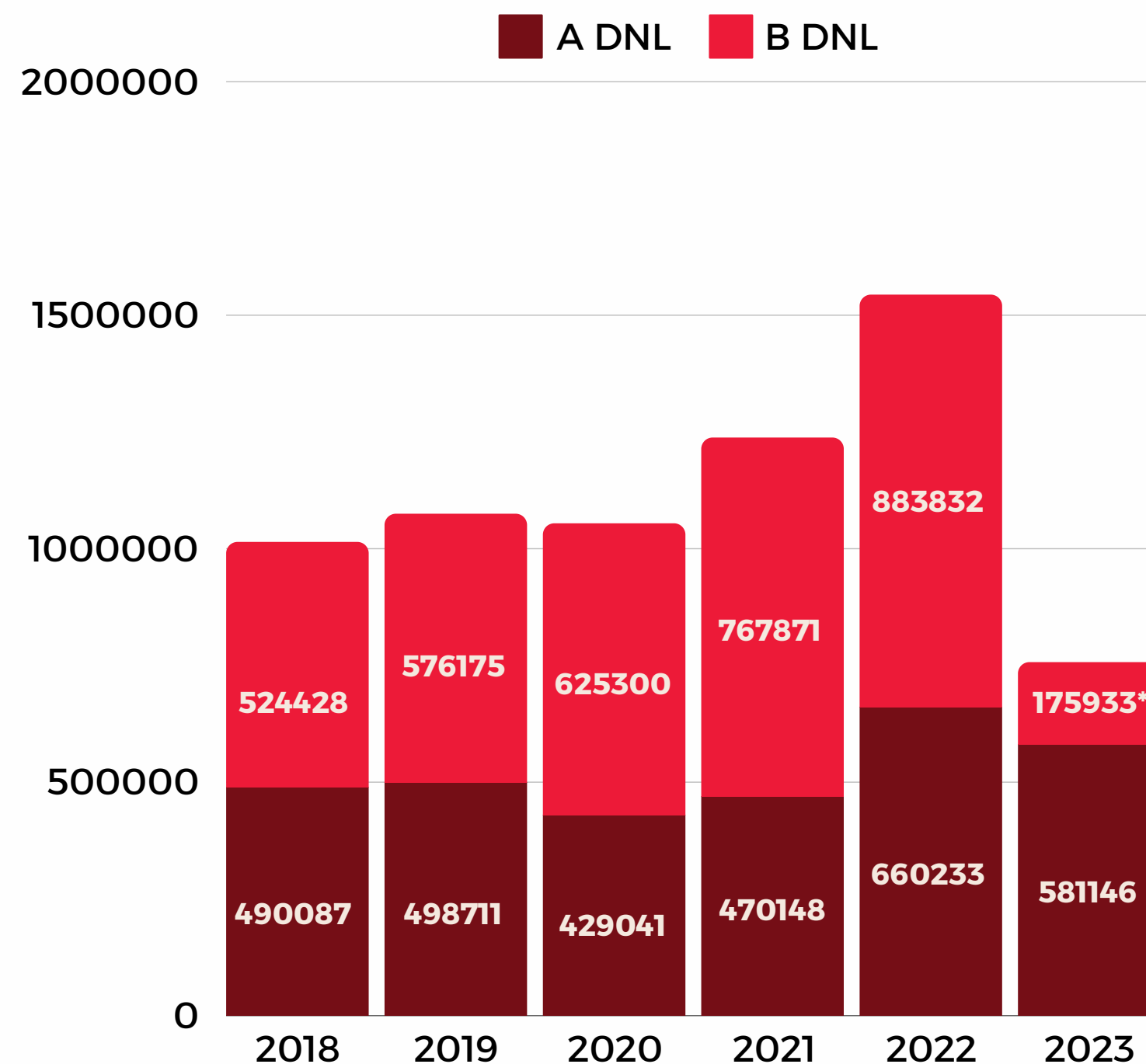
Darbnespējas lapu apmaksa

Problēmas vēsture un aktualitāte šobrīd

Pēdējo 10 gadu laikā LDDK vairākkārt ir rosinājusi veikt grozījumus regulējumā, samazinot darba devēja apmaksāto darba nespējas dienu skaitu, atbilstoši situācijai Baltijas valstu vidū

LDDK vairākkārt ir rosinājusi personām ar invaliditāti DNL apmaksu veikt jau no pirmās dienas, apmaksājot no budžeta

Slēgto darba nespējas lapu skaits, salīdzinot ar 2018-2019. gadiem (pirms Covid-19) turpina pieaugt*

*Dati no Veselības ministrijas 2023. un 2024. gadā; B DNL kopskaita apkopojums par 2023. gadu ir procesā (dati uz 1/4 pašlaik)

"A" DNL skaits dalījumā pa gadiem un dienu skaitu

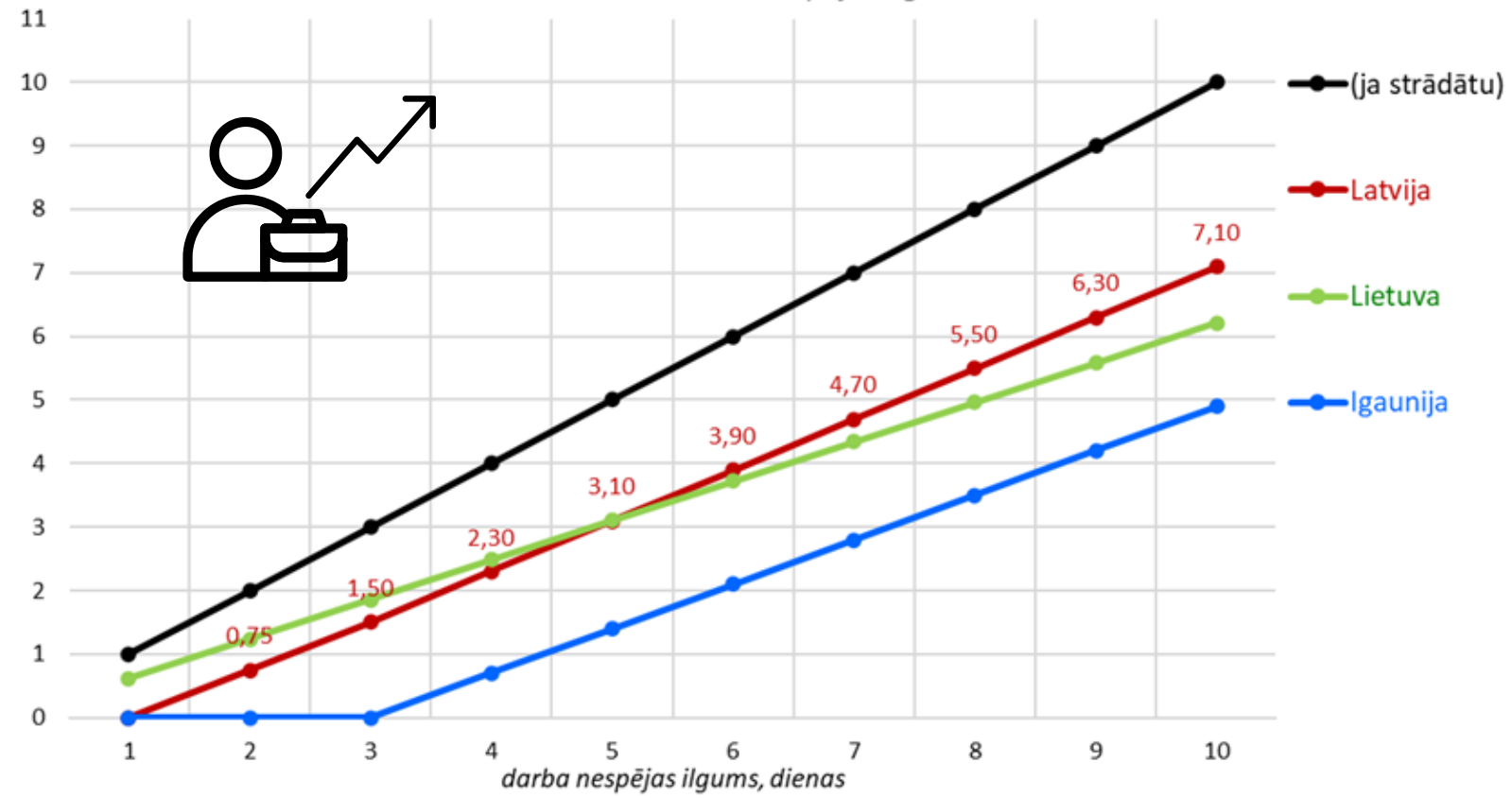

DNL (A) dienu skaits	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	12 892	13 105	10 285	12 811	14 497	14 919
2	18 237	17 861	13 477	17 999	19 864	18 994
3	25 619	25 513	18 216	22 114	28 633	29 622
4	30 235	28 776	21 122	22 298	32 503	32 966
5	40 336	40 044	29 787	29 259	48 806	48 434
6	26 182	25 149	19 222	19 601	33 189	31 496
7	31 644	31 629	23 907	24 472	53 917	42 861
8	37 655	37 341	27 851	26 307	60 226	47 891
9	28 765	27 292	22 353	22 154	273 796	312 458
10	238 522	252 001	242 821	273 133	94 802	1 505
DNL skaits Kopā	490 087	498 711	429 041	470 148	660 233	581 146
DNL dienu skaits Kopā	3 772 788	3 877 353	3 460 186	3 780 720	4 984 711	4 215 110
Vidējais DNL ilgums	7.7	7.8	8.1	8.0	7.5	7.3

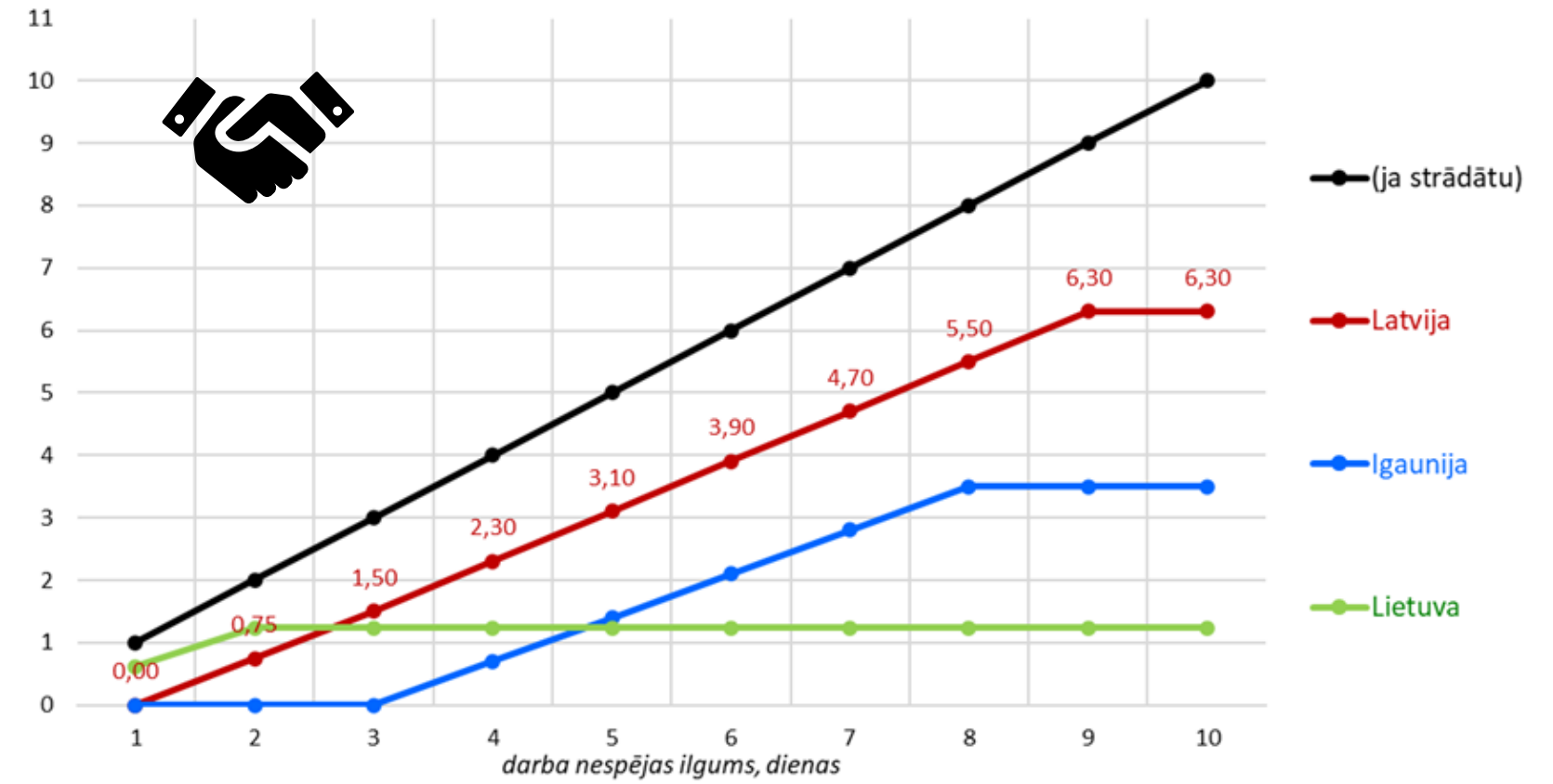
Izmaiņas regulējumā (A lapas saīsināja no 10 uz 9 dienām)

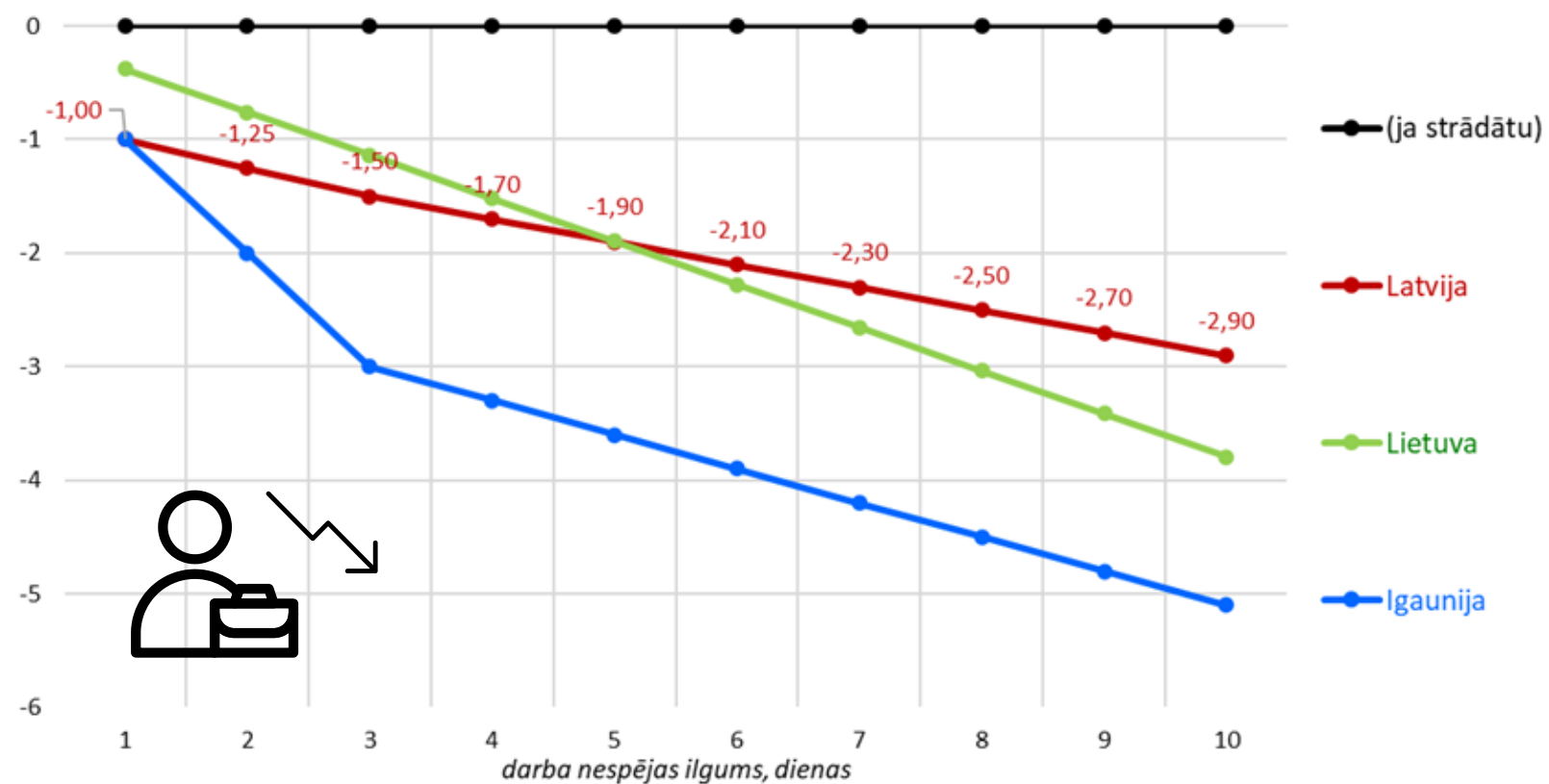
Darbaņēmēja ienākumi uzkrājošā veidā, pret 1 dienas vidējo izpeļņu
 atkarībā no darba nespējas ilguma

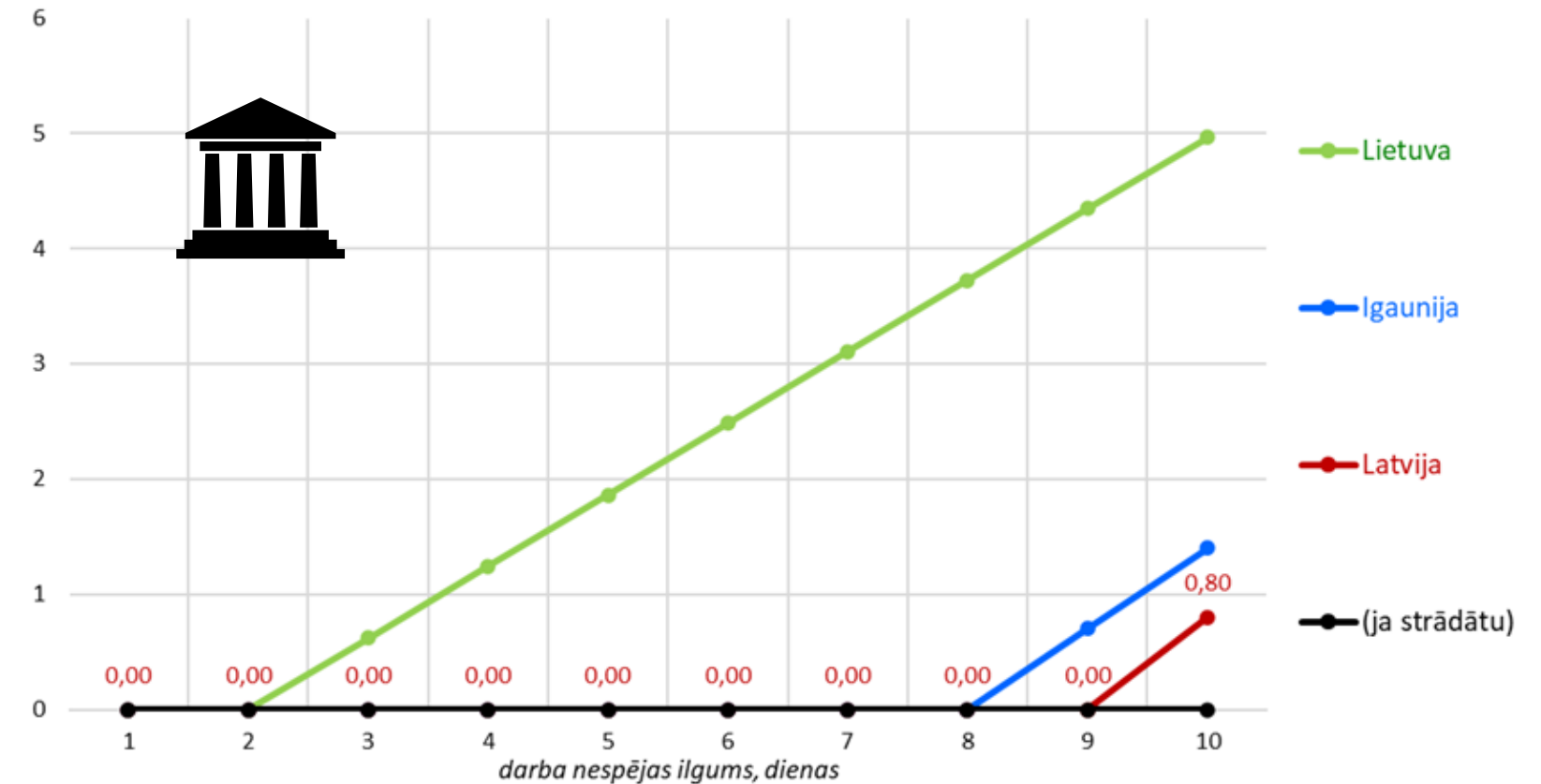
Darba devēja izmaksas uzkrājošā veidā, pret vienas dienas vidējo izpeļņu
 atkarībā no darba nespējas ilguma

Darbaņēmēja ienākumu samazinājums uzkrājošā veidā, pret 1 dienas vidējo izpeļņu
 atkarībā no darba nespējas ilguma

Valsts izmaksas uzkrājošā veidā, pret vienas dienas vidējo izpeļņu
 atkarībā no darba nespējas ilguma

Latvijā darba devējiem jāuzņemas lielākas izmaksas, kompensējot darba nespēju

Darbnespējas lapu apmaksā

LDDK priekšlikums un tā pamatojums

Piedāvātais modelis

- Pirmās 3 darbanespējas dienas netiek apmaksātas;
- 5 dienas apmaksā darba devējs (70%);
- Pārējās dienas apmaksā no speciālā budžeta (80%).

Par piedāvāto modeli

- Piedāvātais modelis ir darbinieka atbildību veicinošs un atstāj potenciāli mazāku negatīvo iespaidu uz produktivitāti (un mazāk noslogo uzņēmuma budžetu);

Būtiskākie normatīvie akti, kuros nepieciešams veikt grozījumus:

- Likums "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu": 13., 16., 36. pants + pārejas noteikumi;
- MK 2001. gada 3. aprīļa noteikumi Nr. 152 "Darbnespējas lapu izsniegšanas un anulēšanas kārtība": 4., 5., 13. punkts.

Darbnespējas lapu apmaksā

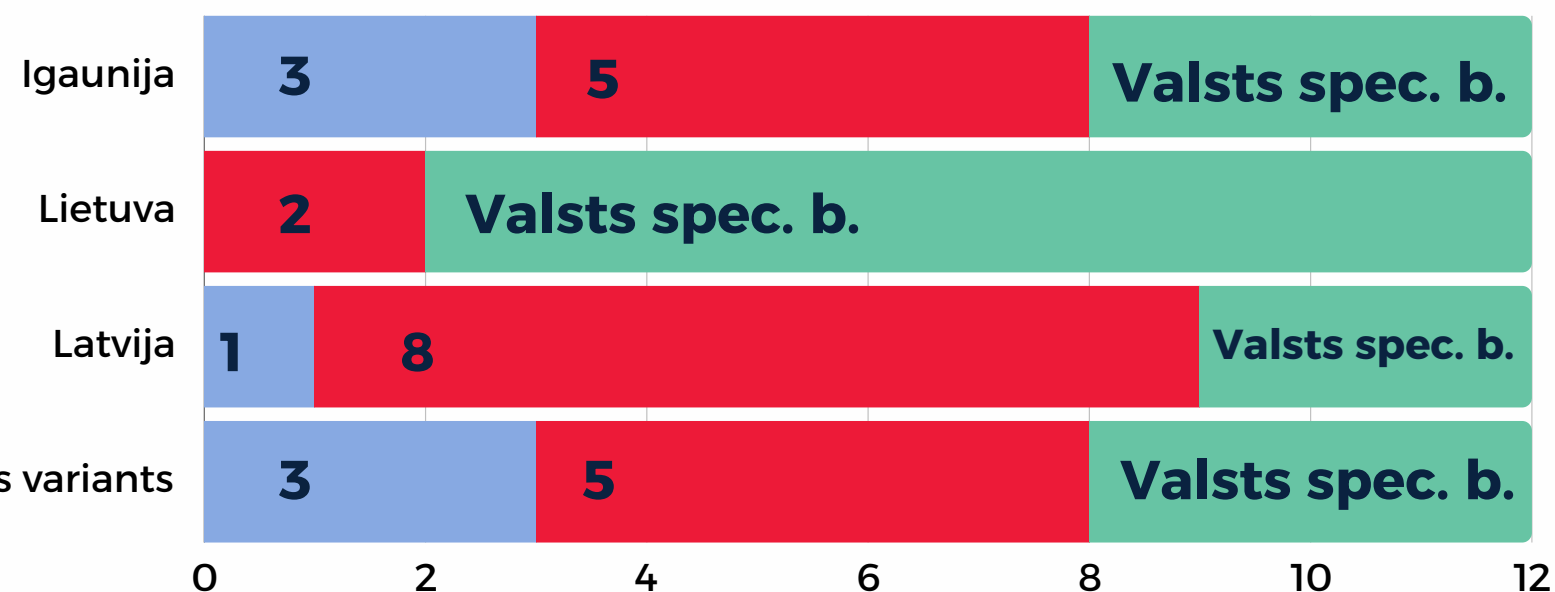
Slimības dienu apmaksas apmērs un avots

Modelis	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Igaunija	0%	0%	0%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%
Lietuva	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%	62.06%
Latvija	0%	75%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
LDDK Piedāvātais variants	0%	0%	0%	70%	70%	70%	70%	70%	80%	80%	80%

Sedz darbaņēmējs

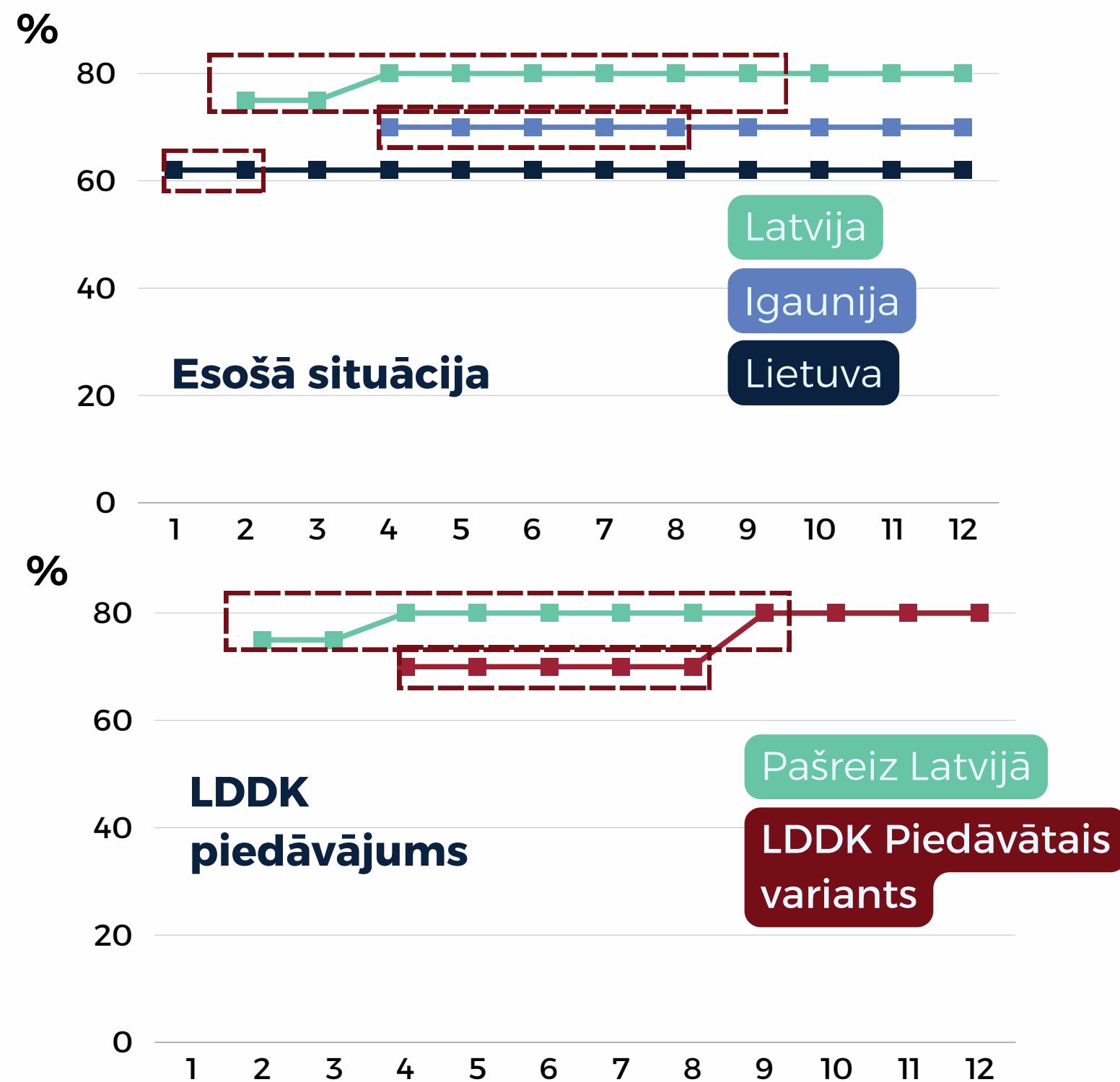
Sedz darba devējs

sedz valsts speciālais budžets

Slimības apmaksā darbiniekiem

(% no vidējās izpeļņas) (apvilktās dienas sedz DD)

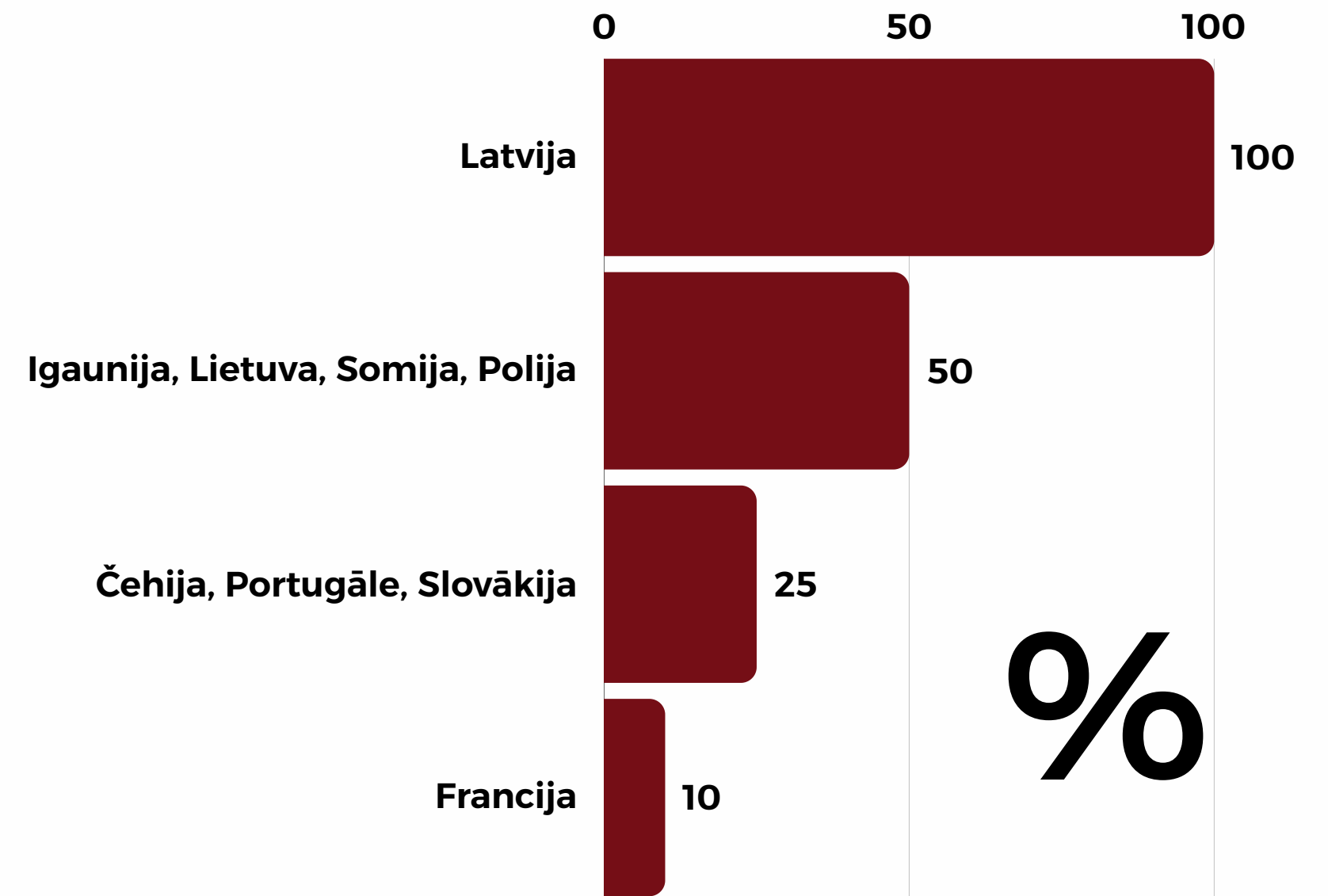
Virsstundu apmaksa

Esošais regulējums un salīdzinošie rādītāji

Darba likuma 68. pants noteic, ka darbinieks, kas veic virsstundu darbu saņem piemaksu **ne mazāk kā 100% apmērā no viņam noteiktās stundas vai dienas algas likmes.**

Virsstundu apmaksa ES

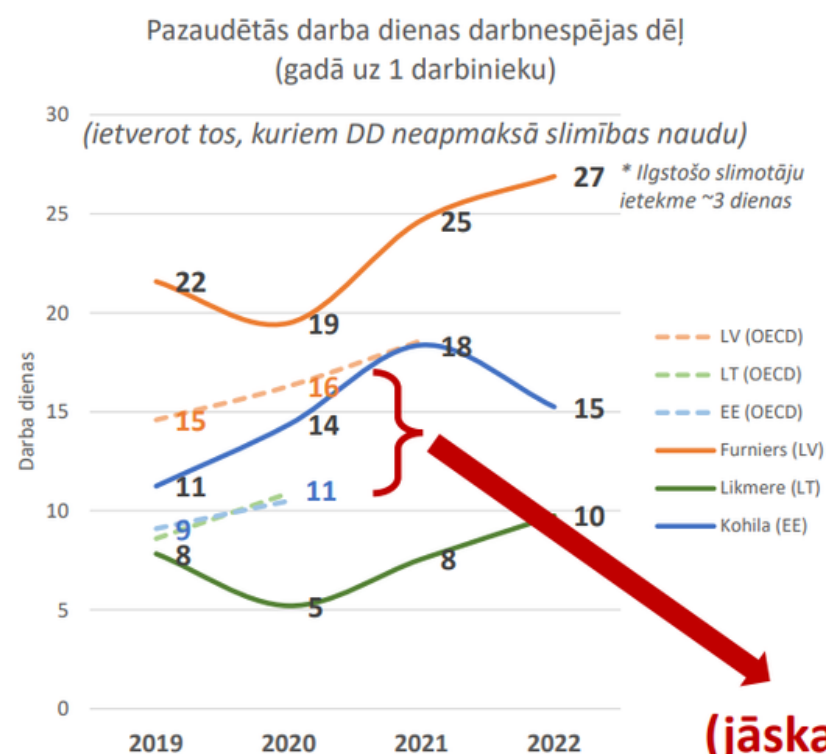
*Avots (Eurofond)

Virsstundu apmaksa

Case study (LDDK biedrs)

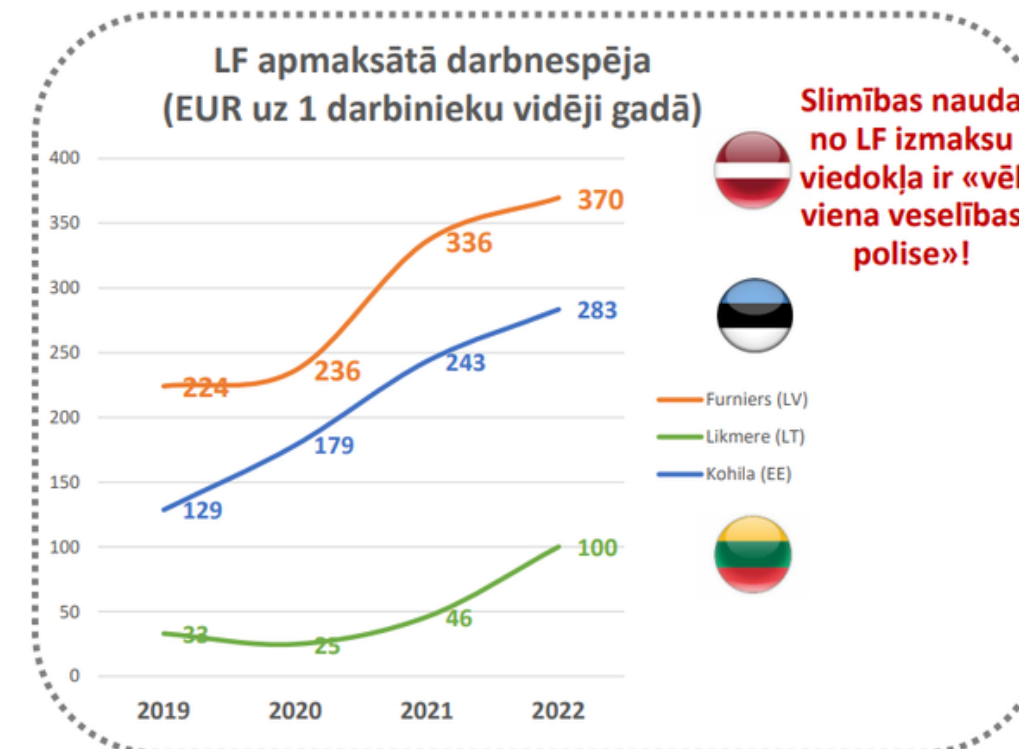
Slimības dēļ pazaudētais darba laiks un izmaksas darba devējam

DD apmaksā slimības lapas un virsstundas, lai nezaudētu darba apjomu!

Δ LV vs. EE/LT = 5 dienas???
(jāskaidro sistēmiskās atšķirības iemesli)

Slimības dēļ radušās papildu izmaksas darba devējam

Virsstundu apmaksa slimojošo darbinieku vietā (LF vid.vērtējums 2021-2022)

LF LV: 370 EUR/gadā

LF EE: nav salīdzināmu datu

Kohilā (EE) darbaspēka nodrošinājums ļoti saspringts, virsstundu detalizētāks sadalījums šobrīd nav pieejams

LF LT: 40 EUR/gadā

Virsstundu apmaksa

LDDK priekšlikums un tā pamatojums

Samazināt piemaksas apmēru par virsstundu darbu līdz 50%

Izteikt Darba likuma 68.panta pirmo daļu jaunā redakcijā:

(1) Darbinieks, kas veic virsstundu darbu vai darbu svētku dienā, saņem piemaksu ne mazāk kā 50 procentu apmērā no viņam noteiktās stundas vai dienas algas likmes, bet, ja nolīgta akorda alga, – ne mazāk kā 50 procentu apmērā no akorddarba izcenojuma par paveiktā darba daudzumu.

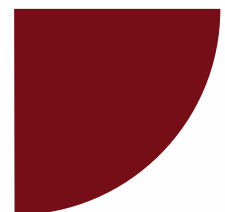
leguvums - Latvijas uzņēmumu izlīdzināta konkurētspēja Baltijā

Uzņēmējdarbības izmaksas

Investīciju piesaistes potenciāls

Ēnu ekonomikas samazinājums
(Virsstundu legalizēšana - iziešana no ēnām)

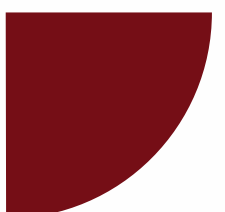
Iedzīvotāju labklājība
(jo parādās iespēja celt atalgojumu)

Sociālais dialogs

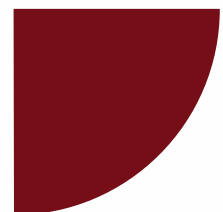
Datos balstīta politika

Veselības aprūpes kvalitāte

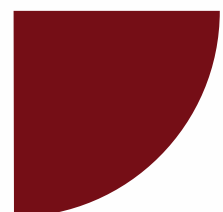
Ieradumi/Darba tikums

Konkurētspēja reģionā

Produktivitāte

Koplīgumi

Papildus labumi darba ņēmējiem

DARBNESPĒJAS LAPU REGULĒJUMA KONKURĒTSPĒJA

05.04.2024

